

Анастасия Мозер: Децата на и днес България

Бившата земеделска лидерка е убедена, че у нас има сили, които работят против създаването на силна средна класа и гражданско общество

Била е 8-годишна, когато семейството ѝ се разделя - баща ѝ, видният земеделски лидер Г.М.Димитров, бяга от комунистическия затвор през 1945 г. и се заселва в САЩ със съпругата си. Анастасия Мозер е отгледана от своята баба и след 17-годишни откази на властта да замине при родителите си, през 1962-ра, когато е вече 25-годишна, ѝ разрешават да напусне България. Макар че в родината си е била изключена от всички училища и е завършила като частна ученичка /заради баща ѝ, обявен за политически емигрант/, в Америка тя получава високо образование. В Университета в Джорджтаун Анастасия Мозер завършва френска филология, а след това прави докторантура по романски езици и литератури в университета "Джордж Вашингтон", САЩ.

Наследила от родителите си интереса към политиката и обществените процеси, тя прегръща земеделската кауза и става продължител на делото на своя баща, когато се връща в България през 1991 г. На следващата година е избрана за главен секретар на БЗНС и е четири последователни мандата депутат в Народното събрание.

Анастасия Мозер е извън активния политически живот от март миналата година, когато освободи поста на редовен конгрес на "Обединени земеделци". Останала сама след смъртта на съпруга си проф. Чарлз Мозер, тя отново живее във Вашингтон.

- Когато един дългогодишен политик е извън активния политически живот, по-добре ли вижда грешките на властта?

- Аз ги виждам, защото поддържам постоянна връзка с моята наследничка в нашата партия Петя Ставрева. Вярно е, че от дистанцията проблемите се виждат по-различно, но за мен е тъжно да констатирам, че те не са нови, а продължават да се задълбочават. В предизборно време всеки се опитва да вдига нови лозунги и идеи, но в политиката, както и в живота, няма нищо ново - всичко е "предвкано агнешко", както беше казал Пол Валери. Разбира се, винаги има някакви изопачения, но е жалко, че проблемите са си същи -

те - не се решават, а се натрупват. Намирам, че вместо да се консолидира, българското общество непрекъснато се разцепва и то не по никакви сериозни причини, а по конюнктурни: дай да се

юрнем към някой нов лидер, който може би ще спечели достатъчно гласове на изборите и ще ни направи депутати или министри. Но против друг - говоря за политическия живот. Но е поставено началото, натрупан е вече опит и България все пак е тръгнала в правилната посока - по пътя на демокрацията и този път е неомислен. Вече има смяна на собствеността, което е много важен фактор в едно общество - по времето на Жан Виденов 90 на сто от собствеността още беше държавна, а това вече се промени драстично.

- Визирате вероятно партията на Меглена Кунева и "България на гражданите"?

- Да, отчасти и това. Но аз не съм довольна и от несговорчивостта на ГЕРБ, защото в една демокрация трябва да привличаш, а не да отблъскваш... Не е демократично да искаш да бъдеш единствената партия в една държава.

- А със силна ръка да се налага демокрация?

- Силната ръка в една демократична държава е законът. Казва-

ла съм го отдавна, още по времето на правителството на ОДС, че ако няма независима съдебна власт в една държава, няма и демокрация. Затова хората продължават да търсят връзки, защото тук законите не се спазват. Всяко неспазване на закона е посегателство срещу демокрацията, но в България не съществува все още силно гражданско общество, което да се противопоставя на тези нарушения. Донякъде това е разбираемо, защото в тази тъжна икономическа обстановка хората се безпокоят за работата си, не смеят да повдигнат за нищо глас, лишават се от какво ли не само и само -

как си да живеят.

- Вие лично, влизайки в политическия живот в България през '92-ра година, допускахте ли наивността, че промените ще станат по-бързо?

- Да, мислех, че за 5 години България ще цъфне и ще върже. За това не стана, защото ние не работим един с друг, а един против друг - говоря за политическия живот. Но е поставено началото, натрупан е вече опит и България все пак е тръгнала в правилната посока - по пътя на демокрацията и този път е неомислен. Вече има смяна на собствеността, което е много важен фактор в едно общество - по времето на Жан Виденов 90 на сто от собствеността още беше държавна, а това вече се промени драстично.

- Но ваша е констатацията, че парите на българската икономика отидоха в грешни ръце.

- Да, защото тези, които навремето окрадоха българската икономика, които изпразниха банки-

те и държавата, изнесоха всичко и след това започнаха да го внасят. Те нямаха свои пари да правят бизнес нито от фабриките на родителите си, нито спестявания от детството - парите им са крадени от българския народ. Но ако поне се инвестират отново в българската икономика, хората ще имат някаква работа, ще имат хляб на масата. Уви, тъжно е, че въпросът да го обикновеният българин живее разпределен, а не в бедна държава, но е така, където ще налага такава заради тези, които я грабеха преди повече от две десетилетия, а сега продължават да го правят децата им. Пак ще кажа, че липсата на гражданско общество им осигурява този комфорт. Защото демокрацията трябва непрекъснато да се отстоява и защитава от посегателствата срещу нея. В никоя държава придобивките не са дадени току-така - хората са настоявали, борили са се, били са се, отвоювали са си ги.

- Може би една от причините да нямаме силно гражданско общество е липсата и на силна средна класа? Защо тя не се създаде у нас, имаше ли сили, които работеха срещу това?

- Управляващите и корупцията винаги имат повече полза от богатите, затова и ги насърчават. Така е и в земеделието, когато са с образование, но икономическото им ниво е ниско. Така, бидейки само богати и бедни, ставаме олигархична, а не демократична държава.

- Аргументът на последователите на "Окупирай Уолстрийт" е, че всички богатства са нечестни - това важи ли и за България? - Е, това е пропаганда - винаги е имало една група, която казва, че трябва да се вземе от богатите и да се разпреди между бедните. Не е така. Въпросът да го разпредиш, а не да го вложиш там, където ще работи, но трябва да знаеш как става това. След Девети септември комунистите заграбиха собствеността на всички, странена във всички сфери. Кога то престанат непрекъснато да крадат от тази държава, ще останат и за другите хора.

- На какъв етап от кариерата ви заварите Десети ноември и как се решихте на този завои в живота си - да се върнете обратно в България?

- Промяната ме заваря в "Гласът на Америка", където работех. Помня, мой колега имаше рожден ден, бяхме седнали на маса да се почерпим, когато някой съобщи: "Тодор Живков падна!". Вдигнахте, който държи здраво юздите на инфлацията и на валутния борд. Аз съм винаги оптимист и мисля, преди Унгарската революция, че България винаги се окуражавахме, че ще сполучи повече, защото е лесно да вдигнеш ръце и да се откажеш. Тук първото, което чуваш, е как нещо не може да стане, вместо да се търси начин да се постигне.

- Веднъж казахте, че в България един гради, трима рушат - трудно ли се поддава на управление българинът според вас?

- Управлението навсякъде е трудно, но е вярно, че тук много

повече хора рушат, отколкото други създават. Виждам, че в нашата организация - всеки път, когато някой постигне успех, консолидация, друг отстрани ще причини разцепление. А това омамошава и държавата, и политическия живот.

- Ако си представим демокрацията като една машина, кое е колелото, което най-силно скърца?

- Поне две са - съдебната система и корупцията, която е разпространена във всички сфери. Кога то престанат непрекъснато да крадат от тази държава, ще останат и за другите хора.

- На какъв етап от кариерата ви заварите Десети ноември и как се решихте на този завои в живота си - да се върнете обратно в България?

- Промяната ме заваря в "Гласът на Америка", където работех. Помня, мой колега имаше рожден ден, бяхме седнали на маса да се почерпим, когато някой съобщи: "Тодор Живков падна!". Вдигнахте, който държи здраво юздите на инфлацията и на валутния борд. Аз съм винаги оптимист и мисля, преди Унгарската революция, че България винаги се окуражавахме, че ще сполучи повече, защото е лесно да вдигнеш ръце и да се откажеш. Тук първото, което чуваш, е как нещо не може да стане, вместо да се търси начин да се постигне.

- Веднъж казахте, че в България един гради, трима рушат - трудно ли се поддава на управление българинът според вас?

- Управлението навсякъде е трудно, но е вярно, че тук много

повече хора рушат, отколкото други създават. Виждам, че в нашата организация - всеки път, когато някой постигне успех, консолидация, друг отстрани ще причини разцепление. А това омамошава и държавата, и политическия живот.

- Ако си представим демокрацията като една машина, кое е колелото, което най-силно скърца?

- Поне две са - съдебната система и корупцията, която е разпространена във всички сфери. Кога то престанат непрекъснато да крадат от тази държава, ще останат и за другите хора.

- На какъв етап от кариерата ви заварите Десети ноември и как се решихте на този завои в живота си - да се върнете обратно в България?

- Промяната ме заваря в "Гласът на Америка", където работех. Помня, мой колега имаше рожден ден, бяхме седнали на маса да се почерпим, когато някой съобщи: "Тодор Живков падна!". Вдигнахте, който държи здраво юздите на инфлацията и на валутния борд. Аз съм винаги оптимист и мисля, преди Унгарската революция, че България винаги се окуражавахме, че ще сполучи повече, защото е лесно да вдигнеш ръце и да се откажеш. Тук първото, което чуваш, е как нещо не може да стане, вместо да се търси начин да се постигне.

- Веднъж казахте, че в България един гради, трима рушат - трудно ли се поддава на управление българинът според вас?

- Управлението навсякъде е трудно, но е вярно, че тук много

повече хора рушат, отколкото други създават. Виждам, че в нашата организация - всеки път, когато някой постигне успех, консолидация, друг отстрани ще причини разцепление. А това омамошава и държавата, и политическия живот.

- Ако си представим демокрацията като една машина, кое е колелото, което най-силно скърца?

- Поне две са - съдебната система и корупцията, която е разпространена във всички сфери. Кога то престанат непрекъснато да крадат от тази държава, ще останат и за другите хора.

- На какъв етап от кариерата ви заварите Десети ноември и как се решихте на този завои в живота си - да се върнете обратно в България?

- Промяната ме заваря в "Гласът на Америка", където работех. Помня, мой колега имаше рожден ден, бяхме седнали на маса да се почерпим, когато някой съобщи: "Тодор Живков падна!". Вдигнахте, който държи здраво юздите на инфлацията и на валутния борд. Аз съм винаги оптимист и мисля, преди Унгарската революция, че България винаги се окуражавахме, че ще сполучи повече, защото е лесно да вдигнеш ръце и да се откажеш. Тук първото, което чуваш, е как нещо не може да стане, вместо да се търси начин да се постигне.

- Веднъж казахте, че в България един гради, трима рушат - трудно ли се поддава на управление българинът според вас?

- Управлението навсякъде е трудно, но е вярно, че тук много

повече хора рушат, отколкото други създават. Виждам, че в нашата организация - всеки път, когато някой постигне успех, консолидация, друг отстрани ще причини разцепление. А това омамошава и държавата, и политическия живот.

- Ако си представим демокрацията като една машина, кое е колелото, което най-силно скърца?

- Поне две са - съдебната система и корупцията, която е разпространена във всички сфери. Кога то престанат непрекъснато да крадат от тази държава, ще останат и за другите хора.

- Веднъж казахте, че в България един гради, трима рушат - трудно ли се поддава на управление българинът според вас?

- Управлението навсякъде е трудно, но е вярно, че тук много

Българското общество непрекъснато се разцепва и се юрка след нов

Мислех, че България ще цъфне и върже, но се

Корупцията се храни от те, затова помага и ги направлява

КОМУНИСТИТЕ ГРАБЯТ

Със Стефан Савов и синия актив на митинга на ОДС през зимата на 1996-1997 г.

имах възможност да взема участие в промените. Докато аз бях в организацията, тя беше последователна и не се поддаде на провокации отляво и отдясно, нито на левите уклони на някои мои колеги, които искаха да правим коалиция с БСП и аз им казах, че нашето място не е там. Доволна съм, че партия "Обединени земеделци" продължава да върви по този следователен демократичен път.

- Трябва ли миналото най-сетне да се прочете, какво е отношението ви към темата за досяетата?

- Аз определено считам, че миналото трябва да се знае, за да не се повтаря. Много хора продължава да ги е страх, защото броят на доносниците в България е чувствително голям. Аз наистина съм бяхме разцепили и някои се заканваха да ме работят, за да си вършат подмолната "научат". Но те си показаха истинското лице, като в края на краищата едни отидоха с БСП в парламента, други - в проекта АБВ.

- Някога чувствали ли сте се заплашена за сигурността си?

- Не, въпреки че по едно време господин Стефан Савов ми беше издействал бодигард, но той не срещу другите, а срещу своите - тогава се пак разцепили и някои се заканваха да ме работят, за да си вършат подмолната "научат". Но те си показаха истинското лице, като в края на краищата едни отидоха с БСП в парламента, други - в проекта АБВ.

Папа Йоан Павел Втори казваше: "Не се страхуваше! Страхът парализира." По време на избори съм слагала по-

стери на прозорците на моя апартаменти приятелки са ме съветвали да ги махна. Аз им казвах, че ако мен ме е страх, какво остава за другите хора... Но веднъж, бях говорила нещо на моя шофьор в колата и когато се върнах вкъщи и натиснах бутона на телефонния секретар, чух записан същия този разговор. Беше много странно и написах писмо до НСО, но макар че провериха тех-

Тук много повече хора рушат, отколкото други създават

никата, досега никой не ми е казал как това е могло да стане. Но тези органи винаги са се занимавали само с глупости

- Имате ли свой приятелски кръг в Америка?

- Имам и знам, че поне те не са били агенти на ДС, защото се разбра, че в младините ми всички квартиранти в нашето жилище, които бяха настанили, са били такива.

- С какво запълвате времето си, откакто излязохте от политиката?

- Имах артрит и направих операции на двете колена, възстанових се и сега се чувствам физически много по-добре, занимавам се дори и с малко фитнес. Спокойно ми е и имам нужда от това спокойствие, защото 20 години в българската политика са си много натоварващи. Аз съм чувствителен човек и всичко много дълбоко ми се отразява. Вашингтон е градина и има много неща, с които човек може да запълва времето си и да работи върху ума си.

- Какво не знаят за Америка младите българи, които искат да напуснат страната си?

- Има хора, които отиват в САЩ за две-три седмици и мислят, че вече всичко знаят, правят повърхностни заключения. Докато не живееш в една държава, нищо не можеш да разбереш за нея, нито за хората й. Американците са много добри и отзивчиви хора, обичат да помагат. Например моите съседни пазаруваха за мен, докато бях оперирана, през зимата ми чистеха стълбите пред къщата от снега. Непретенциозни хора са, естествени, директни, не правят фасони, което на мен много ми допада. А като държава Америка продължава да бъде страната на възможностите, там можеш да разпериш крилето си, но не всеки има качествата да го направи.

- Чувствате ли Америка като своя родина?

- България е моята родина и ще си остане винаги такава за мен.

Емилия ДИМОВА

